

Det, det kommer an paa, er, hvorvidt den rette Grænse er truffen med Hensyn til Maksimum af Laaneværdien, de 6,000 Kr., og jeg hører til dem, som tro, at der maa være Mulighed for at gaa noget videre. Jeg indser, at det kan have sin store Betydning, at Grundene ikke alle blive lige store. Jeg tror, at adskillige af de vordende Statshusmænd fremdeles ville staa sig bedst ved at faa en mindre Lod, hvor der maaske kan anvendes en mere have-mæssig Dyrkning, f. Eks. i Nærheden af Købstæderne. Andre ville muligvis være bedst tjente med en Lod til 2 Køer, naar de saa samtidig kunne faa Beskæftigelse ved Siden af deres Landbrugsbedrift. Men samtidig vil jeg gerne bidrage til, at de mest fremadstræbende og energiske af vore Landarbejdere og vort Tyende, altsaa af dem, der i det hele falde ind under Loven, kunne faa noget større Lodder end dem til 6,000 Kr. Hvis man forhøjer denne Sum, vil man netop bevirke, at de mest fremadstræbende fuldstændigt kunne lægge deres Arbejdskraft i Jordlodden uden at søge Arbejde hos fremmede og derved blive helt selvstændige Jordbrugere. Jeg tror, at hvis man gaar noget højere end 6,000 Kr., vil der ikke være noget i Vejen for samtidig at fastholde Bestemmelsen om, at vedkommende skal være i Besiddelse af mindst $\frac{1}{10}$ af Ejendommens Laaneværdi. Det vil være en Spore for de mest sparsommelige og energiske, saa at de ved at spare en større Sum sammen i deres Ungdom kunne have Udsigt til at faa en større Lod end ellers.

Det er udtalt af forskellige Talere, at man rimeligvis kommer noget udenfor Lovens Aand og Mening ved at hæve Laaneværdien f. Eks. til 7,000 eller 8,000 Kr., idet man temmelig sikkert saa vil faa Ansøgere fra mindre Gaardmandshjem. Det vil dog vistnok kun ske sjældent, men selv om det skulde ske, at f. Eks. en lille Gaardmand, der havde 2 Sønner, der arbejdede hjemme hos ham, naar den Tid kom, da han skulde skifte, havde saa høje Prioriteter — hvad der desværre saa ofte viser sig —, at han ikke kunde efterlade dem noget videre, vilde jeg ikke anse det for nogen Ulykke, om en saadan Gaardmands Søn en og anden Gang kom ind under Loven.

Men hvorfor jeg ogsaa holder paa, at vi for enkelte af Husmandsbrugene skulde gaa noget højere end til 6,000 Kr., er, fordi jeg har set — og jeg tror, at de fleste, der kende Forholdene, ville give mig Ret deri —, at de Husmænd, der have

en Hest og helst 4—5 Køer, høre til den Kategori af Husmænd, hvor man i Virkeligheden træffer i de fleste Tilfælde de dygtigste Landbrugere. Det er ogsaa den mest selvstændige Stilling, man overhovedet kan tænke sig, naar Folk faa en Jordlod at dyrke, hvor de med Hustru og Families Hjælp kunne udnytte deres fulde Arbejdskraft. De ere ikke afhængige til nogen Side, hverken af Arbejdsgiverne, idet de have fuldt op af Arbejde paa deres egen Lod, eller af Arbejderne, fordi de have tilstrækkelig Arbejdskraft i deres egen. Jeg tror, vi netop skulde bidrage til at faa en hel Del af den Slags Huslodder frem. Og den Oplysning, man faar af statistisk Aarbog, om, at de Statshusmænd, vi hidtil have faaet ved de to Love, skulde paa Arbejde noget over 150 Dage gennemsnitlig om Aaret, er for mig ikke tilfredsstillende og viser, at Huslodderne gennemgaaende ere for smaa. Jeg tror, at de paagældende i en Mængde Tilfælde skulde ud at arbejde paa Gaardene og Herregaardene paa Tider, hvor de skulde passe deres eget lille Jordbrug, og hvor der netop var Brug for deres Kræfter hjemme.

Der har i Forbindelse med dette Forslag været talt — jeg tror, de allerfleste Talere have strejft det — om Indførelse af offentligt Fæste. Jeg skulde jo i og for sig ikke have noget imod, at man fik en saadan Bestemmelse i Loven, men alligevel mener jeg, at det foreløbig mest er en teoretisk Debat, der kan føres om dette Spørgsmaal. Thi Meningen af de forskellige Taleres Udtalelser er, saa vidt jeg har forstaaet, den, at det skulde være valgfrit, saa at de vordende Statshusmænd kunde vælge mellem Livsfæste og Selvejendom. Jeg er nu aldeles ikke i Tvivl om, at de allerfleste vilde vælge at være Selvejere. Jeg kender mest til Tankegangen i Jylland, og jeg er overbevist om, at ikke ret mange der vilde vælge Fæste i Stedet for Selvejendom. Jeg indrømmer, at det Fæste, der vilde blive Tale om her, vilde blive et andet, end vi i Fortiden kendte, men alligevel tror jeg, at det er gaaet de allerfleste i Blodet at have en vis Respekt for dette Ord: Fæste. Desuden, hvis de vordende Statshusmænd tænke sig om og bruge den Oplysning, man har om, hvorledes det er gaaet i de sidste Aar med Jordprisen, der ganske vist er gaaet noget op og ned, men alligevel har Tendens til Stigning, kunne de regne ud, at hvis de blive Selvejere, vil der paa Grund af Jordprisens Stigning